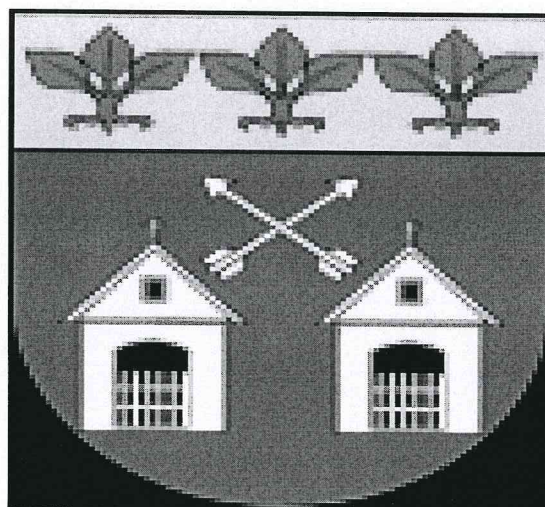

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

W KOCHANOWICACH

W 2016 ROKU

SPIS TREŚCI

1. Organizacja działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
 - 1.1 Podstawa prawna działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
 - 1.2 Struktura organizacyjna i kadrowa Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
 - 1.3 Kwalifikacje zawodowe i wykształcenie pracowników Ośrodka
2. Klienci Ośrodka
 - 2.1 Dane liczbowe i charakterystyka
3. Opis realizacji zadań
 - 3.1 Realizacja zadań z pomocy społecznej
 - 3.2 Realizacja programu rządowego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"
 - 3.3 Praca socjalna
 - 3.4 Usługi opiekuńcze i pomoc osobom starszym
 - 3.5 Realizacja świadczeń rodzinnych
 - 3.5.1 Fundusz alimentacyjny
 - 3.6 Świadczenie wychowawcze 500+
 - 3.7 Dodatki mieszkaniowe
 - 3.8 Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
 - 3.9 Realizacja Karty Dużej Rodziny
 - 3.10 Dział finansowo- księgowy
4. Inne działania Ośrodka
 - 4.1 Współpraca z innymi podmiotami
 - 4.2 Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy
 - 4.3 Przeciwdziałanie przemocy
 - 4.4 Wolontariat
 - 4.5 Inne działania OPS
5. Podsumowanie

1. Organizacja działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

1.1 Podstawa prawna działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Na podstawie art. 110 ust 9 ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016r., poz 930 ze zm.) składam sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kochanowicach w roku 2016.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach powołany został uchwałą Rady Gminy w Kochanowicach Nr 1/I/91 z dnia 8 lutego 1991r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kochanowicach.

Ośrodek funkcjonuje w oparciu o **statut** zatwierdzony uchwałą Nr XVII/143/2016 Rady Gminy w Kochanowicach z dnia 22 czerwca 2016r. w sprawie uchwalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kochanowicach.

Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej. Działa w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa regulujące jego zadania.

Ważnym dokumentem stanowiącym podstawę podejmowania działań w zakresie pomocy społecznej jest Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kochanowice przyjęta uchwałą Nr 314/XLI / 2006 Rady Gminy Kochanowice z 4 września 2006 roku. Cele zawarte w dokumencie zmierzają do stworzenia warunków poprawiających jakość życia mieszkańców w szczególności grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1.2 Struktura organizacyjna i kadrowa Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

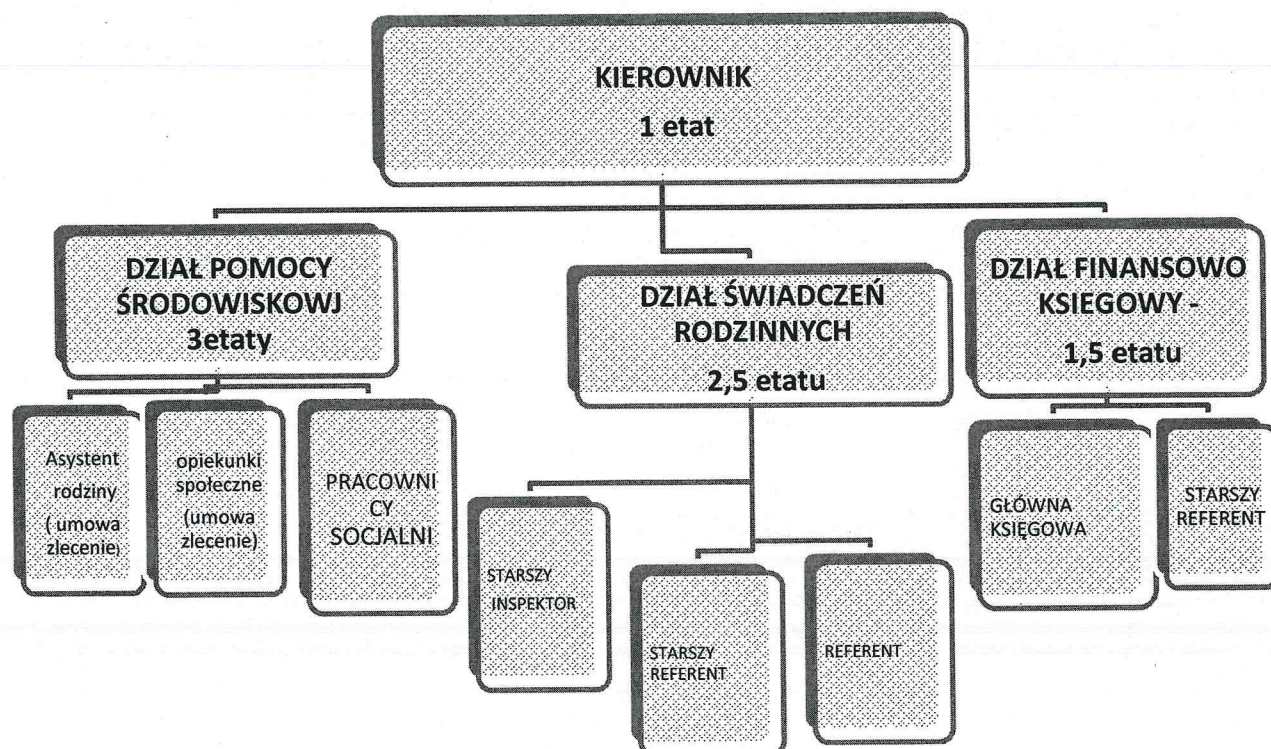

Tabela Nr 1. Ilość pracowników w GOPS w latach 2013- 2016

L.P	Działy Ośrodka	Ilość pracowników 2013	Ilość pracowników 2014	Ilość pracowników 2015	Ilość pracowników 2016
1	KIEROWNIK	1	1	1	1
2	Dział pomocy środowiskowej	4	5	5	3
3	Dział świadczeń rodzinnych	1	1	1	2
4	Dział finansowo księgowy	2	2	2	2
	RAZEM	7	8	8	8

Źródło: opracowania własne

W 2016 roku zadania podejmowane przez Ośrodek wykonywane były przez ośmioosobowy zespół:

- kierownik – 1 etat,
- pracowników socjalnych – 3 etaty,
- księgowa- 1 etat,
- referent – 2 etatu,
- inspektor – 1 etat

Na terenie gminy funkcjonuje terenowy punkt GOPS w Kochcicach.

Istotą działania terenowego punktu jest ułatwienie dostępu do instytucji pomocowej, a tym samym załatwienie wielu spraw bez konieczności dojazdu do siedziby GOPS w Kochanowicach..

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż pomimo znacznego wzrostu zadań nakładanych na Ośrodek, faktyczne zatrudnienie w porównaniu z ubiegłymi latami nie wzrosło.

1.3 Kwalifikacje zawodowe i wykształcenie pracowników Ośrodka

Warunkiem prawidłowej realizacji zadań pomocy społecznej jest posiadanie zespołu pracowników wyposażonych w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie.

Kadra pracownicza Ośrodka posiada wymagane wykształcenie, ponadto stwarza się warunki umożliwiające podnoszenie kwalifikacji.

Dokonujące się zmiany w obszarze podejmowanych działań przez instytucje pomocy społecznej wiążą się z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr, przygotowując ich do pracy w nowych, lub zmienionych rolach.

Tabela Nr 2. Wykształcenie pracowników Ośrodka na dzień 31 grudzień 2016 roku

L.P	WKSZTAŁCENIE	Liczba pracowników w 2014r.	Liczba pracowników w 2015r.	Liczba pracowników w 2016r.
1.	Wyższe podyplomowe	3	3	3
2	Wyższe magisterskie	5	5	5
3.	Wyższe licencjackie	1	1	1
4.	Dyplom. prac. socjalny - specjalizacja I stopnia	1	2	2
5.	Dyplom. prac. socjalny	2	-	-
6.	Średnie	-	-	-
7.	Zawodowe	-	-	-
8.	Podstawowe	-	-	-

Źródło: opracowania własne

W celu uzupełnienia wiedzy w 2016 roku pracownicy brali udział w szkoleniach i seminariach organizowanych przez firmy zewnętrzne.

2. Klienci Ośrodka

Osoby i rodziny ubiegające się o świadczenia pomocy społecznej powinny spełniać dwa kryteria:

1. Kryterium dysfunkcji (bezrobocie, ubóstwo, bezdomność, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego itd.)
2. Kryterium dochodowe określone w art.8, ust.1 ustawy o pomocy społecznej, które od października 2015 roku wynosi:
 - na osobę w rodzinie- 514,00 zł.
 - na osobę samotnie gospodarującą - 634,00 zł.

2.1 Dane liczbowe i charakterystyka

W gminie Kochanowice wg stanu na dzień 31-12-2016 r. (dane z Urzędu Gminy z Wydziału Ewidencji Ludności) zamieszkiwało 6941 osób, w tym: 3554 kobiety i 3387 mężczyzn. Spośród nich system pomocy społecznej w 2016 roku objął wsparciem 156 rodzin (473 osób w rodzinach).

Tabela 3. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy w latach 2013 – 2016

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2013	159	527
2014	147	470
2015	140	453
2016	156	473

Źródło: opracowania własne

Z powyższej tabeli wynika, iż w roku 2015 nastąpił spadek świadczeniobiorców w stosunku do roku 2014, a w roku 2016 nieznaczny wzrost w stosunku do roku 2014 i 2015.

3. Opis realizacji zadań

3.1 Realizacja zadań z pomocy społecznej

Ośrodek realizuje zadania zlecone Gminie i zadania własne wynikające z ustawy o pomocy społecznej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Polski,
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, realizowanych przez Ośrodek, należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych i celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującą matką, ojcem lub rodzeństwem,
- sprawianie pogrzebu w tym osobom bezdomnym,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca z terenu gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu informatycznego,
- utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Tabela 4. Środki wydatkowane na realizację zadania z pomocy społecznej w latach 2013- 2016

Rok	Zadania własne		Zadania zlecone		Razem	
	PLN	%	PLN	%	PLN	%
2013	816.051,82	34,32	1.561.800,36	65,68	2.377.852,18	100
2014	852.941,24	35,10	1.576.952,94	64,90	2.429.894,18	100
2015	887.208,73	36,26	1.559.672,43	63,74	2.446.881,16	100
2016	919.292,84	15,27	5.100.959,76	84,73	6.020.252,60	100

Łącznie na realizację zadań z pomocy społecznej w 2016 roku wydatkowano kwotę 6.020.252,60zł.

Dział Pomocy Środowiskowej organizuje dla osób indywidualnych, rodzin i grup społecznych pomoc, która ma na celu doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia tych osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rozmiar, forma i rodzaj oferowanej pomocy są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie wsparcia, muszą też służyć umacnianiu rodziny. Potrzeby osoby i rodziny, korzystającej z pomocy są uwzględniane, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

W roku 2016 łącznie przeprowadzono 408 wywiadów środowiskowych. Wpłynęły 521 wniosków. W związku ze złożonymi wnioskami o pomoc wydano 478 decyzji administracyjnych przyznających pomoc i 3 decyzje odmowne.

Tabela 5. Charakterystyka rodzajów świadczeń według kwot przeznaczonych na ich realizację oraz liczba osób objętych daną formą pomocy w latach 2013 - 2016 roku.

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczenia W 2014r	Kwota świadczenia W 2015r	Kwota świadczenia W 2016r	Liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy w 2014r	Liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy w 2015r	Liczba rodzin korzystających z tej formy pomocy w 2016r
Zasiłki stałe	68.886,00	69.261,00	91 835,00	15	17	19
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	9.958,00	9.161,00	4 499,00	3	2	1
Zasiłki okresowe	24.154,00	23.998,00	24 077,00	22	25	24
Zasiłki celowe i w naturze	114.750,00	125.974,00	121 332,00	96	103	106
Usługi opiekuńcze (w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze)	1.445,00	5.040,00	17 525,00	2	1	6
Posiłek dla dzieci w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	65.064,00	67.776,00	64 427,00	74	70	82
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską ekologiczną lub żywiołową	0	0	0	0	0	0
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	5.000,00	1.500,00	3 000,00	2	1	2

*Podana jest liczba osób otrzymujących decyzją świadczenia przy zachowaniu zasady, że osoba została wymieniona tylko raz bez względu na rodzaj, liczbę i częstotliwość otrzymywanych świadczeń.

Źródło: opracowania własne

Na podstawie powyższej tabeli można stwierdzić, iż najliczniejszą grupę wsparcia w 2016 r. stanowiły świadczenia – **zasiłki celowe i w naturze** – jest to bieżąca pomoc dla najuboższych mieszkańców gminy przyznawanych jednorazowo. Łącznie na zasiłki celowe wydatkowano kwotę **121 332,00 zł.**, tej formy pomocy skorzystały 106 rodzin. W tej formie pomocy ujęte są również zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w wys. **41.470,00 zł.**, tą formą pomocy objęte zostały 52 rodziny.

Na kolejnych miejscach uplasowały się:

- **posiłek dla dzieci w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”**,

- **zasiłki okresowe** - zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przysługują w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, bezrobocie, możliwość otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Jego wysokość ustalona jest zgodnie z ustawą i w 2010r. wyniosła 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby,
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

W 2016 roku z pomocy w formie zasiłków okresowych skorzystały 24 rodziny, które otrzymały w sumie 71 świadczeń. Przestanką do udzielania wsparcia w formie zasiłku okresowego w GOPS w Kochanowicach było przede wszystkim bezrobocie. **Zasiłki okresowe realizowane są w ramach zadań własnych, jednakże na ich realizację gmina otrzymuje dotację.**

Zasiłki stałe – przyznawane są powodu niepełnosprawności, a także z powodu wieku świadczeniobiorcy, dlatego biorąc pod uwagę ogólną tendencję do starzenia się społeczeństwa można spodziewać się, że coraz więcej osób będzie ubiegać się o wypłatę tego rodzaju wsparcia. Łącznie na zasiłki stałe wydatkowano 91.835,00zł. Z tej formy pomocy korzystało 19 rodzin.

Ponadto za osoby pobierające zasiłek stały opłacano składki zdrowotne. W 2016 roku odprowadzono 174 składki w wys. 7.932,00 zł.

Zasiłki celowe przyznawane były w szczególności na zakup opału, żywności, środków czystości i odzieży oraz na dofinansowanie kosztów leczenia i drobnych remontów mieszkań.

Rodzaj świadczenia	Kwota Świadczeń w 2014	Kwota Świadczeń w 2015	Kwota Świadczeń w 2016
Zakup opału	38.740,08	38.050,00	32.950,00
Zakup żywności	25.820,00	29.990,00	21.260,00
Zakup odzieży	2.200,00	2.260,00	1.520,00
Dofinansowanie remontów mieszkań	4.800,00	550,00	980,00

Z powyższego zestawienia wynika, iż najwięcej świadczeń przyznawanych było na zakup żywności i zakup opału. Poważnym problemem osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej jest zakup opału na zimę. Szczególnie dotyka ten problem osoby samotne, niepełnosprawne, długotrwale chore i bezrobotne.

Zaznaczyć należy, iż z roku na rok dotacje na zasiłki stałe i okresowe maleją.

Przyznane świadczenia – zarówno obligatoryjne, jak i zasiłki celowe przyznane w ramach bieżącej pomocy, wypłacane są w kasie GOPS lub na konta bankowe podopiecznych.

W ramach przyznania świadczenia z pomocy społecznej w roku 2016 ośrodek wypłacił 1 świadczeniem pieniężnym w wys. 980,00 zł. tj. wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki. Wypłata tego świadczenia wynika z art. 162 § 1 kodeksu rodzinnego za sprawowanie opieki sąd może przyznać opiekunowi prawnemu wynagrodzenie, które wypłaca ops. Może mieć ono charakter okresowy albo jednorazowy.

Za sprawowanie opieki wypłaca się wynagrodzenie w wysokości ustalonej przez sąd. Wynagrodzenie to obliczone w stosunku miesięcznym nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Udzielenie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej. O każdej wypłacie Ośrodek informuje pisemnie.

Tabela 6. Charakterystyka osób i rodzin korzystających ze środków społecznych według powodów przyznania pomocy

Przesłanka do udzielenia pomocy	2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezrobocie	89	278	83	260	86	244
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	38	160	35	146	31	127
Ubóstwo	79	248	79	238	90	255

Niepełnosprawność	41	102	45	119	45	108
Długotrwała choroba	26	64	27	66	32	69
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	34	179	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	0	0	4	4
Alkoholizm	8	19	10	21	9	14
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	5	0	0	2	5

Źródło: opracowania własne

Z powyższego zestawienia wynika, iż dominującym problemem w gminie jest ubóstwo i bezrobocie. Dużą grupę osób korzystających z pomocy ze środków społecznych stanowią osoby niepełnosprawne i rodziny (osoby), w których dominuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ochrona macierzyństwa.

Należy zaznaczyć, iż problemy rodzin są złożone. Jednemu problemowi głównemu, jakim jest np. bezrobocie czy alkoholizm, towarzyszy szereg problemów współistniejących: ubóstwo, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Zdecydowanie najliczniejszą grupę osób korzystających ze wsparcia ze środków społecznych stanowią rodziny gdzie dominującym problemem jest ubóstwo oraz osoby bezrobotne, najczęściej długotrwale, bez prawa do zasiłku.

3.2 Realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

1 stycznia 2014 roku weszła w życie uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Przyjęty powyższy program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 -2020 ma na celu m.in. ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży.

Warunkiem otrzymania dotacji budżetu państwa jest zagwarantowanie udziału własnego gminy w wysokości 40% kosztów realizacji zadania w wyjątkowych sytuacjach udział gminy może być niższy, ale nie mniejszy niż 20%. Podobnie jak w latach poprzednich występowało z wnioskiem do Wojewody o zwiększenie dotacji.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach realizował Program dożywiania w 2016r. w placówkach, które posiadają bazę żywnościową lub odpowiednie warunki do wydawania produktów żywnościowych. Pomoc w formie posiłku była udzielana ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego w celu zapewnienia zdrowego żywienia. Dzieci i młodzież realizująca obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, którym przyznano pomoc w formie posiłku, spożywały posiłek w szkole lub przedszkolu, jeżeli placówki posiadały warunki pozwalające na przygotowywanie lub wydawanie posiłków.

Dożywianie prowadzone było w 6 placówkach oświatowych na terenie gminy, w strukturze, których funkcjonują:

- 3 przedszkola
- 3 szkoły podstawowe
- 2 gimnazja

Ponadto posiłki wydawane były uczniom szkół poza gminą Kochanowice:

- w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Lublińcu.

Tabela 7. Realizacja Programu dożywiania w latach 2014– 2016

Program dożywiania	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
	Liczba osób		
Gorący posiłek, w tym:	139	139	155
Dzieci do 7 roku życia	51	47	47
Uczniowie	99	102	114
Dorośli	-	-	-
Dowóz	-	-	-
Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności	93	111	116
Świadczenia rzeczowe	-	-	-
Liczba osób objętych Programem	249*	254*	270
Liczba doposażonych stołówek	-	-	-
Liczba utworzonych stołówek	-	-	-
Łączny koszt Programu	98.864,00	101.620,00	105.897,00

*Podana jest liczba osób otrzymujących decyzją świadczenia przy zachowaniu zasady, że osoba została wymieniona tylko raz bez względu na rodzaj, liczbę i częstotliwość otrzymywanych świadczeń.

Źródło: opracowania własne

Program dożywiania jest finansowany z budżetu państwa oraz ze środków budżetu gminy. Na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2016r. wydatkowano łącznie 15.897,00zł, w tym:

- środki własne – 26.450,00zł,

- dotacja z budżetu państwa – 79.447,00zł.

We wrześniu 2014 roku Rada Gminy przyjęła program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, który daje możliwość objęcia dożywianiem dzieci, które znalazły się w sytuacji szczególnej.

Pomoc, o której mowa, nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej. Środki na zakup takich posiłków są przekazywane przez ośrodek pomocy społecznej na podstawie sporządzonej przez dyrektora szkoły lub przedszkola listy uczniów lub dzieci oraz liczby spożytych posiłków w przyjętym okresie rozliczeniowym (informacje miesięczne).

Liczba dzieci lub uczniów, którym udziela się pomocy na przedstawionych wyżej zasadach, nie może przekroczyć 20 % liczby uczniów i dzieci dożywianych w poszczególnych szkołach lub przedszkolach na podstawie wydanych decyzji administracyjnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w danym miesiącu.

W roku 2016 z w/w pomocy skorzystało 28 dzieci, wydano 3.300 posiłków, a koszt posiłków ogółem wyniósł 10.084,00zł.

3.3 Praca socjalna

Obok wsparcia finansowego bardzo ważne jest również wsparcie niematerialne.

Pracownicy ośrodka zajmują się szeroko pojętą pracą socjalną w środowisku, która polega między innymi na:

- rozwiązywaniu problemów bezrobocia,
- pomocy w uzyskiwaniu świadczeń emerytalno-rentowych,
- pomocy w uzyskiwaniu sprzętu ortopedycznego (współpraca z PCPR),
- pomocy w ustalaniu stopnia niepełnosprawności,
- współpracy ze szkołami i pedagogami,
- pomocy w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie,
- pomocy w podejmowaniu leczenia odwykowego,
- pomocy w załatwianiu spraw urzędowych,
- współpracy z asystentem kuratorem, sądem, policją, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

- Powiatowym Urzędem Pracy,
 - Punktem Konsultacyjnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
 Tak więc zakres działań pracowników GOPS stosowanych wobec osób i rodzin korzystających z pomocy jest bardzo rozległy. Wymaga wszechstronnej wiedzy, umiejętności, narzędzi niezbędnych do odpowiedniego pokierowania sprawami ludzi, wspierania ich a nie wyręczania. Działania te mają być skuteczne i efektywne, mają służyć wzmocnieniu rodziny, aktywizować i usamodzielniać. Nasza praca skupia się na tych celach.

Tabela Nr 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2015 - 2016

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba Rodzin w 2015	Liczba osób w rodzinach	Liczba Rodzin w 2016	Liczba osób w rodzinach
1	Rodziny dla których jedynym źródłem utrzymania są zasiłki z pomocy społecznej	30	50	39	65
2.	Rodziny usamodzielnione w wyniku pracy socjalnej	4	16	19	62
3.	Rodziny długotrwale korzystające z pomocy społecznej /ponad 3 lata/	60	178	65	212
4.	Rodziny które zostały objęte świadczeniami z pomocy społecznej po raz pierwszy	20	45	31	85

Źródło: opracowania własne

Realizacja postawionych przed Ośrodkiem działań nie była by możliwa gdyby nie ogromne zaangażowanie wszystkich pracowników GOPS.

Praca socjalna świadczona jest osobom lub rodzinom bez względu na wysokość posiadanego dochodu.

3.4 Usługi opiekuńcze i pomoc osobom starszym

Wśród podopiecznych GOPS coraz liczniejszą grupę stanowią osoby starsze, samotne, niepełnosprawne, długotrwale chore. W przypadku tych osób udzielona pomoc i wsparcie to przede wszystkim przyznanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej oraz poradnictwo w sprawach dotyczących uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, świadczeń rentowych. GOPS w pierwszej kolejności stara się zapewnić takim osobom pomoc w środowisku poprzez oferowanie np. usług opiekuńczych. Dopiero, jeśli pomoc w takiej formie jest niewystarczająca, rozważa się wydanie skierowania do domu pomocy społecznej.

W 2016 roku w domach pomocy społecznej przebywały 4 osoby. Odpłatność gminy za pobyt w domach pomocy społecznej wynosiła 82.184,00 zł. Przewiduje się, że ilość osób ubiegających się o skierowanie do domu pomocy społecznej będzie wzrastać. Ponadto z roku na rok zwiększają się koszty utrzymania mieszkańca w dps. **Sredni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosi ok. 2.042,00zł.**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach oferuje osobom wymagającym specjalistycznej, fachowej opieki pomoc w ich naturalnym środowisku w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Liczba osób starszych, często długotrwale chorych, niepełnosprawnych rośnie z roku na rok, – dlatego też istnieje potrzeba rozwijania form wsparcia, które umożliwiają pozostawienie tych osób w swoim środowisku zapewniając im godziwe warunki bytu. Dodatkowym argumentem przemawiającym za rozwijaniem takich form pomocy jest znacznie niższy koszt korzystania z nich w porównaniu do utrzymania kosztów mieszkańca domu pomocy społecznej.

Usługi opiekuńcze przysługują osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych, gdyż rodzina bądź znajomi nie są w stanie takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb

życiowych i obejmują między innymi:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb,
- w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Odpłatność za w/w usługi ustalana jest wg tabeli opublikowanej w Uchwale Nr XXI/186/08 Rady Gminy Kochanowice z dnia 30czerwca 2008 roku w sprawie odpłatności za usługi opiekuńcze i kalkulacją kosztów roboczogodziny opieki społecznej.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi - są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających ze specyfiki zaburzeń psychicznych, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Rodzaje oraz odpłatność specjalistycznych usług opiekuńczych reguluje Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. nr 189, poz. 1598).

W 2015 roku specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi obejmowały:

1. uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:
 - a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:
 - samoobsługa, zwłaszcza wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych, w tym umiejętność utrzymania i prowadzenia domu,
 - dbałość o higienę i wygląd,
 - utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami, w miejscu nauki i pracy oraz ze społecznością lokalną,
 - wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego,
2. pielęgnację - jako wspieranie procesu leczenia, w tym:
 - a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - b) uzgodnienie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
 - c) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
 - d) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
 - e) w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
 - f) pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia.

Tabela 9. Wykaz świadczeń w formie usług opiekuńczych w 2016r.

Rodzaje usług	Ilość osób	Ilość świadczeń	Koszt usług		
			OGÓŁEM	W ramach zadań własnych gminy	W ramach zadań zleconych
Usługi opiekuńcze w tym: usługi opiekuńcze specjalistyczne	6	918	17.525,00	17.525,00	-
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	192	4.499,00	-	4.499,00

Źródło: opracowania własne

W minionym roku z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania korzystało 6 osób. Świadczenia opiekuńcze w sumie były udzielane 918 razy, na łączną kwotę 17.525,00 zł.

Ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2016r. skorzystała 1 osoba. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były 192 razy, łączny koszt usług wyniósł 4.499,00 zł. Świadczenia te są dotowane z budżetu państwa w ramach zadań zleconych gminie.

Zadania opiekuńcze realizowane były przez opiekunki społeczne w ramach umowy zlecenia.

3.5 Realizacja świadczeń rodzinnych

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- 4) świadczenie rodzicielskie.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka;
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- samotnego wychowywania dziecka;
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- rozpoczęcia roku szkolnego (przysługuje również dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne);
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na dojazd lub zamieszkanie).

Świadczenie rodzicielskie jest nowym świadczeniem, które weszło w życie dd 1 stycznia 2016 roku. Świadczenie rodzicielskie w wysokości 1 000 zł miesięcznie skierowane jest do rodziców, którym nie przysługują urlopy w związku z urodzeniem się dziecka, jak np. osoby bezrobotne, studenci, uczniowie, osoby pracujące na podstawie umów cywilno-prawnych i przysługuje niezależnie od dochodu rodziny.

Nowelizacja ustawy wprowadziła również nowe rozwiązanie dla rodzin, które przekraczają kryterium dochodowe uprawniające do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku, a mianowicie zasadę „złotówka za złotówkę”. A więc przy przekroczeniu kryterium, świadczenia są wypłacane w wysokości różnicy między przeciętną, miesięczną wysokością wszystkich świadczeń, o które ubiega się rodzina, a kwotą, o którą przekracza kryterium.

Ponadto w 2016 roku realizowane były również zadania przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Wysokość planowanych środków na realizację świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekuna i świadczeń alimentacyjnych w 2016 roku wynosiła zł.

Na wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zasiłku dla opiekuna wydatkowano:

- zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku	838 022,19 zł,
- świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy)	567 690,00 zł,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	66 000,00 zł,
- fundusz alimentacyjny	182 260,00 zł,
- zasiłek dla opiekuna	37 440,00 zł,
- składki na ubezpieczenie społeczne za świadczeniobiorców	51 947,00 zł,
- świadczenie rodzicielskie	92 366,00 zł,
- składka na ubezpieczenie zdrowotne za świadczeniobiorców	5 224,00 zł,
- koszty obsługi (świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna)	52 792,86 zł.

Tabela Nr 10. Realizacja świadczeń rodzinnych w latach 2014-2016 przedstawiała się następująco:

RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ			KWOTA		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Zasiłki rodzinne	5 136	4 569	4 905	503 047	456 754	542 360,08
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tego z tytułu:	2 535	2 027	2 258	287 512	238 283	295 662,11
Urodzenia dziecka	20	17	34	22 199	17 000	36 374,11
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	162	142	190	63 773	54 626	72 105,11
Samotnego wychowywania dziecka	278	244	246	49 180	43 250	46 601,23
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	270	223	284	20 360	17 820	27 459,03
Rozpoczęcia roku szkolnego	313	273	351	31 300	27 200	28 856,56
Podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	622	465	452	31 100	24 307	28 914,06
Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	870	663	701	69 600	54 080	63 285,24
Zasiłki pielęgnacyjne	1 748	1 933	2 130	267 444	295 290	325 890
Świadczenia pielęgnacyjne	181	179	186	135 080	214 800	241 800
Specjalny zasiłek opiekuńczy	27	0	0	14 040	0	0
Zasiłek dla opiekuna			72	75 747	43 195	37 440
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	-	0	0	36 200	0	0
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	55	55	66	55 000	55 000	66 000
RAZEM	9 682	8 763	9 617	1 374 070	1 303 322	1 509 152,19

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 11. Wydatki na składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna wyniosły:

RODZAJ SKŁADEK	LICZBA ŚWIADCZEŃ			KWOTA		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	258	177	174	41.485	47.278	51 947
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	19	35	52	2.356	3.046	5 224
RAZEM	277	212	226	43 841	50.324	57 171

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 12. Informacja uzupełniająca o realizacji świadczeń rodzinnych

LICZBA DECYZJI WYDANYCH W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH PRZEZ			
	2014	2015	2016
Organ właściwy w tym:	505	401	511
Decyzje odmowne	14	1	18
Decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach rodzinnych	5	1	2

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 13. Informacje statystyczne

Rodziny pobierające świadczenia rodzinne w latach:	2014	2015	2016
Średnia liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	344	337	357
Średnia liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinny w tym:	217	195	204
na 1 dziecko	86	69	67
na 2 dzieci	84	86	94
na 3 dzieci	37	31	33
na 4 i więcej dzieci	12	9	10

Źródło: opracowania własne

3.5.1 Fundusz alimentacyjny

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ma na celu wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów oraz wprowadza działania zmierzające do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie więcej niż 500 zł, jeśli dochód nie przekracza 725 zł netto miesięcznie na osobę w rodzinie.

W okresie 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego kształtowała się następująco:

Tabela Nr 14. Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Wiek	Liczba świadczeń			Kwota w złotych		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
0-17 lat	264	376	445	92 368	137 715	164 330
18-24 lat	16	34	46	5 850	13 300	18 430
25 lat i więcej	0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM	236	280	491	87.050	151.015	182 760

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 15. Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę

Wysokość dochodu	Liczba rodzin		
	2014	2015	2016
bez dochodu	2	5	4
od 0,01 do 100 zł	4	2	5
od 100,01 do 252 zł	5	5	1
od 252,01 do 362,50 zł	1	2	3
od 362,51 do 504 zł	3	4	4
od 504,01 do 583 zł	0	1	1
od 583,01 do 725 zł	0	0	4

Źródło: opracowania własne

Tabela Nr 16. Liczba osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z tego w wysokości

Wysokość świadczenia	Liczba osób		
	2014	2015	2016
do 100 zł	0	0	0
od 100,01 do 200 zł	5	2	5
od 200,01 do 300 zł	3	8	9
od 300,01 do 400 zł	12	19	14
od 400,01 do 500 zł	5	7	13

Źródło: opracowania własne

W 2016 roku dłużnicy alimentacyjni zwrócili w sumie 54 165,26 zł tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które zostały przekazane zgodnie z obowiązującymi przepisami na:

- dochody budżetu państwa przekazano 43 171,70 zł,
- dochody własne gminy wierzyciela przekazano 10 993,56 zł.

Realizując ustawę z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podejmowano szereg czynności wynikających z przepisów tej ustawy wobec dłużników alimentacyjnych polegających na:

- przeprowadzaniu wywiadów u dłużników alimentacyjnych,
- kierowaniu wniosków do Powiatowego Urzędu Pracy o aktywizację zawodową,
- prowadzeniu korespondencji z innymi instytucjami zajmującymi się realizacją w/w ustawy(Policją, Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu całego kraju, Komornikami Sądowymi, itp.).

Dłużnicy alimentacyjni, którzy uchylają się od płacenia alimentów przez co najmniej pół roku wpisywani są do Krajowego Rejestru Długów. Osoby takie mają kłopoty z uzyskaniem kredytu, nabyciem sprzętu RTV lub AGD na raty, kupnem telefonu komórkowego w abonamencie itp.

W 2016 roku w Krajowym Rejestrze długów wpisanych było 31 osób.

Koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosły 5 482,80 zł.

3.6 Świadczenie wychowawcze 500 +

Od 1 kwietnia 2016 roku tutejszy Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się realizacją rządowego programu „Rodzina 500 +”, mającego na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko jest uzależnione od kryterium dochodowego, które wynosi 800 zł na osobę, a jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne ulega ono zwiększeniu do kwoty 1 200 zł na osobę w rodzinie.

Pierwszy okres świadczeniowy trwa od 1 kwietnia 2016 roku i zakończy się 30 września 2017 r.

W kolejnych latach prawo do świadczenia będzie ustalane na 1 rok tj. od 1 października do dnia 30 września następnego roku.

W okresie od 1 kwietnia do 31.12.2016 roku wpłynęło 550 wniosków o świadczenie wychowawcze, z czego 502 wnioski złożone w formie papierowej i 48 w formie elektronicznej. Do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Katowicach w celu rozstrzygnięcia przez Marszałka Województwa Śląskiego czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przekazanych zostało 30 wniosków. Ogółem do końca grudnia 2016 roku w sprawie świadczenia wychowawczego wydano 529 decyzji, z tego:

- decyzji przyznających prawo do świadczenia wychowawczego 493, w tym 4 przez Marszałka Województwa,
- decyzji odmownych 20,
- umarzających postępowanie 3,
- uchylających prawo do świadczenia wychowawczego 13.

Łączna kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych w okresie sprawozdawczym wyniosła **3 140 243,00 zł**. Na koszty obsługi wydatkowano **62 457,44 zł**.

3.7 Dodatki mieszkaniowe

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 r. rozpatrzono 5 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego. W tym zakresie wydano 4 decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy, w jednym przypadku pozostawiono wniosek bez rozpatrzenia.

Tabela Nr 17. Struktura gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe wypłacone w zasobach	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych			Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Gminnym	34	26	24	3 476,58	1 884,85	3 141,81
Wspólnot mieszkaniowych	0	0	0	0	0	0
Innym	18	10	2	2 195,25	1 513,86	301,98
OGÓŁEM	52	36	26	5 671,83	3 398,71	3 443,79

Źródło: opracowania własne

Realizacja zadania własnego gminy - wypłaty dodatków mieszkaniowych za 2016 r. zamknęła się kwotą 3 443,79 zł.

3.8 Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Od stycznia 2013r. Ośrodek realizuje zadania związane z ustawą z 19 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 Nr 149, poz. 887 z późn. zmianami) Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. w/w ustawa porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej.

W 2015 roku 35 rodzin korzystało z pomocy społecznej gdzie przesłanką udzielenia pomocy była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Trzy rodziny zagrożone były odebraniem dzieci do pieczy zastępczej. Rodzinom udzielono wsparcia w formie asystenta rodziny. Ośrodek zatrudnia 1 asystenta rodziny na podstawie umowy o świadczenie usług.

Wydatki na wynagrodzenie wraz z pochodnymi wynosiły 16.400,00 w tym 7.322,00 zł to środki z dotacji Wojewody Śląskiego w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2016, a pozostałe środki pochodziły z budżetu gminy.

Zadania z zakresu w/w ustawy określone są w Gminnym Programie Wspierania Rodziny, z którego sporządzone jest odrębne sprawozdanie.

3.9 Realizacja zadań z zakresu Karty Dużej Rodziny

W dniu 27 maja 2014r. Rząd ustanowił program dla rodzin wielodzietnych, którego celem było promowanie modelu rodziny wielodzietnej i jej pozytywnego wizerunku, umacnianie i wspieranie oraz zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci wychowujących się w takich rodzinach.

W ramach programu wprowadzona została Karta Dużej Rodziny, jako dokumentu zapewniającego specjalne uprawnienia rodzinom z co najmniej trojgiem dzieci bez względu na dochód w rodzinie.

Na podstawie w/w karty rodziny mogły uzyskać zniżki za wstęp do instytucji podległych ministrom, np. niektórych muzeów, instytucji wystawienniczych, parków narodowych, rezerwatów przyrody, obiektów rekreacyjno sportowych, kin, na baseny.

Tabela Nr 18. Informacja o realizacji zadań ustawy o Karcie Dużej Rodziny za 2016r.

L.p	Wyszczególnienie	Ogółem	Należna dotacja na realizację programu	Koszty realizacji programu
1	Wnioski rodzin wielodzietnych o wydanie KDR lub duplikatu w tym:	18	187,60	241,20
	- dla nowego członka	-	-	1,79
2	Liczba osób którym zamówiono duplikat karty	-	-	-
3	Liczba rodzin, którym wydano KDR	21	-	-
4	Liczba osób w rodzinach którym wydano KDR, w tym:	91	-	-
	- rodzice,	33	-	-
	- dzieci,	58	-	-

Źródło: opracowania własne

Z powyższej tabeli wynika, iż w ramach rządowego programu dla rodzin wielodzietnych w Gminie Kochanowice w 2016 roku wydano **91** Kart Dużej Rodziny, w tym: dla rodziców 33 i 58 dla dzieci. Koszt realizacji rządowego programu finansowany był ze środków budżetu państwa i wynosił:

- 13,40 zł za jedną rodzinę wielodzietną
- 1,34 zł za wydanie duplikatów Kart (na jednego członka rodziny wielodzietnej)
- 2,68 zł gdy nastąpiła zmiana w liczbie członków rodziny wielodzietnej skutkująca koniecznością wydania kolejnej Karty

3.10 Dział finansowo- księgowy

Dział finansowo – księgowy obsługuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach w oparciu o ustawę o rachunkowości i finansach publicznych (Dz.U. nr 249, poz. 2104 z 30 czerwca 2005r.)

Wypłata świadczeń przyznawanych w formie gotówkowej odbywała się w minionym roku 3 razy w miesiącu w kasie Ośrodka oraz w dodatkowych terminach w uzasadnionych przypadkach, natomiast w sposób ciągły przekazywane były środki stanowiące pomoc w formie dofinansowania do opłat czynszowych, opłat za energię elektryczną, zakupów w sklepach, zakupu opału, przelewów świadczeń na konta osobiste podopiecznych.

Rolą działu jest ewidencjonowanie zdarzeń związanych z realizacją budżetu jednostki, analizowanie procesu realizacji zadań od strony finansowej, przestrzeganie zgodności z przyjętymi w uchwale budżetowej zasadami oraz przygotowanie, wraz z kierownikiem i pracownikami merytorycznymi, projektu budżetu jednostki w oparciu o posiadane informacje. Ponadto dział ten zajmuje się rozliczaniem płac, rozrachunków z ZUS i Urzędem Skarbowym, rozliczaniem wpłat komornika odnośnie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Ewidencja prowadzona jest w rozbiciu na poszczególne rodzaje działalności, tak by dochody i wydatki przyporządkowane były realizowanym zadaniom z wyodrębnieniem:

- świadczeń z pomocy społecznej
- świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- ośrodka pomocy społecznej
- usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- zakładowego funduszu świadczeń socjalnych
- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto w ramach wyżej wymienionego podziału dokonuje się wydzielania realizacji zadań według

źródeł finansowania z rozbiem na zadania finansowe:

- zadania własne, finansowane z dotacji Wojewody oraz ze środków gminy,
- zadania zlecone, finansowane z dotacji Wojewody,
- Plan wydatków Systemu Pomocy Społecznej.

Tabela Nr 19. Realizacja dochodów Gminy Kochanowice w latach 2015- 2016 w zakresie pomocy społecznej

Zadania realizowane przez GOPS	Plan na dzień 31.12.2015 r	Wykonanie 31.12.2015 r.	Wykonanie/plan (3/2) w %	Plan na dzień 31.12.2016 r	Wykonanie 31.12.2016r.	Wykonanie/plan (6/5) w %
1	2	3	4	5	6	7
Wynagrodzenia i pochodne, w tym:	578.103,00	521.297,00	90,17	600.357,04	553.911,51	92,26
- środki własne	405.193,00	354.515,52	87	372.514,00	327.657,12	87,96
- dotacja z budżetu państwa	172.910,00	166.781,48	96,46	227.843,04	226.254,39	99,30
Wydatki bieżące, w tym:	2.222.025,00	1.925.584,16	86,66	5.732.326,96	5.466.341,09	95,36
- środki własne	455.263,00	279.489,46	61,39	495.992,00	303.685,49	61,23
- dotacja z budżetu państwa	1.766.762,00	1.646.094,70	93,17	5.236.334,96	5.162.655,60	98,59
Suma	2.800.128,00	2.446.881,16	87,38	6.332.684,00	6.020.252,60	95,07

Źródło: opracowania własne

Prowadzona ewidencja finansowo – księgowa stanowi podstawę sporządzania sprawozdań finansowych jednostki i sprawozdań budżetowych.

4. Inne działania Ośrodka

4.1 Współpraca z innymi podmiotami

Głównym celem nawiązania kontaktów oraz współpracy było rozwiązanie indywidualnego problemu osoby lub rodziny, która we własnym zakresie nie była w stanie rozwiązać danej sprawy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w swoich działaniach współpracuje:

1. W zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych:

- Punkt Konsultacyjno – Informacyjny
- Policja
- Sąd Rodzinny
- Szkoły
- Placówki Opiekuńcze
- Prokuratura

2.. W zakresie problemów uzależnień:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki Opieki Zdrowotnej i leczenia uzależnień

3. W zakresie pomocy osobom bezrobotnym

- Powiatowy Urząd Pracy
- Gminne Centrum Kultury i Informacji

4.W zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym:

- Placówki Opieki Zdrowotnej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- Agencja Pielęgniarska

- Zakład Pracy Chronionej

5. W zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych:

- Punkt Konsultacyjno – Informacyjny – współpraca polegała na bezpośrednim kierowaniu mieszkańców gminy celem uzyskania bezpłatnych konsultacji specjalistycznych,

- Policja

- Sąd Rodzinny

- Szkoły - Ze szkół pobierano informacje o uczniach, którym rodzice nie są w stanie zapewnić posiłku, by objąć ich pomocą oraz w sprawach dotyczących przemocy w stosunku do dzieci oraz innych niepokojących sygnałów, które mają negatywny wpływ na rozwój dziecka. Informacje te przekazywane są odpowiednim władzom celem zajęcia stanowiska w sprawie,

- Placówki Opiekuńcze

- Prokuratura

6. W zakresie problemów uzależnień:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Bezpośredni kontakt z komisją polegał na kierowaniu osób mających problem z nadmiernym piciem alkoholu do w/w komisji, objęciem w/w osób i rodzin działaniem profilaktycznym. Osoby z problemem alkoholowym motywowano również do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego. Podejmowano wobec nich działania edukacyjne oraz uczono nowych nawyków trzeźwości. Członków rodzin przebywających z osobą nadużywającą alkoholu często sprawcą przemocy – otaczano wsparciem, uczono ochrony swoich praw.

W 2016r. dzięki współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z wypoczynku letniego skorzystało 24 dzieci. Wyjazd zorganizowany został nad morze do Rzućewa oraz 2 dzieci wyjechało na wypoczynek letni do nadmorskiej miejscowości Jastrzębiej Góry- wypoczynek organizowany był przez Kuratorium Oświaty w Katowicach.

- Placówki Opieki Zdrowotnej i leczenia uzależnień

7. W zakresie pomocy osobom bezrobotnym

- Gminne Centrum Kultury i Informacji

- Powiatowy Urząd Pracy - celem kontaktów z Powiatowym Urzędem Pracy było usamodzielnienie bezrobotnego w postaci uzyskania zatrudnienia i zarobkowania na utrzymanie rodziny, mobilizowanie do aktywnego poszukiwania pracy, pozyskiwanie aktualnych ofert z urzędu pracy, wyszukiwanie przez pracowników ośrodka ofert pracy i ich uaktualniania. Kierując się chęcią efektywnej pomocy osobom bezrobotnym we wrześniu 2013r. zawarte zostało porozumienie z PUP celem zacieśnienia współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego z uwzględnieniem wdrożenia systemu dwukierunkowej wymiany informacji.

Bezrobotnym klientom Ośrodka oferowano po raz kolejny pomoc w postaci skierowania do prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne są instrumentem aktywizacji społeczno-zawodowej, wprowadzonym od dnia 1 listopada 2005 roku i stanowią element aktywnych form pomocy na rzecz osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które nie uzyskują zasiłku dla bezrobotnych oraz korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.

W ramach prac społecznie użytecznych w 2016 r. wzięło udział 15 osób bezrobotnych z II filaru aktywności. Prace społecznie użyteczne były organizowane w okresie od 1.03.2016 r. do 30.11.2016 r. tj. przez okres 9 miesięcy. Miejscem wykonywania tych prac był:

- Urząd Gminy w Kochanowicach,

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kochcicach,

- Gminne Centrum Kultury i Informacji w Kochanowicach.

Realizacja prac społecznie użytecznych pozwala między innymi łagodzić negatywne skutków bezrobocia, uzyskać przez w/w osoby dochody i aktywizować bezrobotnych.

Ogólny koszt prac społecznie użytecznych w okresie 9 miesięcy wyniósł 28.382,40 zł, tj.:

Koszty organizacji prac społecznie użytecznych finansowane są z dwóch źródeł.

W 60% ogólną kwotę pokrywa Powiatowy Urząd Pracy w Lublińcu co stanowiło 17.029,44 zł.

Natomiast pozostałe 40% stanowi udział gminy, który wyniósł 11.352,96 zł.

8. W zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym:

- Placówki Opieki Zdrowotnej - współpraca z placówkami służby zdrowia polegała na wzajemnym przekazywaniu informacji o osobach lub rodzinach, które wymagają wsparcia ze strony ośrodka pomocy lub pomocy medycznej, interwencji dotyczącej leczenia,

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

- Agencja Pielęgniarska,

- Zakład Pracy Chronionej.

W zakresie pracy socjalnej na rzecz osób niepełnosprawnych, zadaniem pracownika socjalnego była stała współpraca z Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności do którego pokierowano osoby na komisję celem ustalenia stopnia niepełnosprawności, wyszukanie placówek w których osoby niepełnosprawne uczą się pokonywać nie tylko bariery wynikające ze stanu zdrowia, lecz również dotyczące kontaktów interpersonalnych, opracowanie planu działania mającego na celu wyczerpanie wszystkich możliwości, które pozwolą osobie niepełnosprawnej funkcjonować aktywnie.

4.2 Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy przeznaczony jest dla osób przewlekłe psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla osób wykazujących inne niż przewlekła choroba psychiczna, przewlekłe zakłócenia czynności psychicznych. Zadaniem Środowiskowego Domu Samopomocy jest rehabilitacja osób z zaburzeniami psychicznymi, a przede wszystkim poprawa ich funkcjonowania w najbliższym środowisku i na ile to możliwe – powrót do wcześniej pełnionych ról społecznych.

Środowiskowym Domu Samopomocy w Lublińcu umożliwia korzystanie z usług ŚDS mieszkańcom gminy Kochanowice.

Ośrodek przeznaczony jest dla 40 osób dorosłych niepełnosprawnych psychicznie i intelektualnie oraz dla osób wykazujących inny rodzaj niepełnosprawności psychicznej utrudniający realizację potrzeby aktywności, współdziałania z innymi oraz samodzielnego życia. ŚDS mieści się w budynku o powierzchni 470m², dysponującym dobrze wyposażonymi i dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych pracowniami : rękodzielniczą, plastyczną, krawiecką, ceramiczną, salą muzykoterapii, dziennego pobytu oraz gabinetem rehabilitacyjnym.

Wykwalifikowany personel pomaga osobom z zaburzeniami psychicznymi w trudnym przejściu od leczenia szpitalnego do funkcjonowania w środowisku, świadcząc specjalistyczne usługi opiekuńcze, w szczególności:

- psychiatryczną opiekę zdrowotną,
- opiekę socjalną i prawną,
- zajęcia wspierająco- rehabilitacyjne

Środowiskowy Dom Samopomocy daje także wsparcie rodzinom, integruje środowisko lokalne, przełamując stereotypy i niewiedzę oraz prowadzi działalność edukacyjno- informacyjną na rzecz upowszechniania wiedzy o problemach osób z zaburzeniami psychicznymi, ich potrzebach i oczekiwaniach. Tę barierę niepewności przełamują znakomicie organizowane przez pracowników imprezy integracyjne.

3 sierpnia 2011r. zawarte zostało porozumienie w sprawie objęcia opieką i usługami terapeutycznymi osób z zaburzeniami psychicznymi , niepełnosprawnych intelektualnie z terenu naszej gminy. Miesięczny koszt dofinansowania usług ŚDS ponoszony przez gminę wynosił 400,00zł.

W roku 2016r. z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy korzystało 3 mieszkańców gminy.

4.3 Przeciwdziałanie przemocy.

W roku 2011 Rada Gminy w Kochanowicach przyjęła do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kochanowice. Celem głównym programu jest tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmiana zachowań i postaw wobec tego zjawiska. Realizując cele Programu Ośrodek podejmował następujące działania:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych przemocą,
- dostarczanie informacji o instytucjach pomocowych,
- praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy,
- pomoc rzeczowa i finansowa rodzinom dotkniętym przemocą.

Od września 2012r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kochanowicach funkcjonuje w Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Powołanie członków Zespołu Interdyscyplinarnego, dało początek do tworzenia współpracy różnych instytucji w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą. Członkowie Zespołu i grup roboczych swoje zadania wykonują w ramach swoich obowiązków służbowych.

W związku z powołaniem Zespołu Interdyscyplinarnego, Ośrodek realizuje dodatkowe zadania w tym obszarze.

Do zadań zespołu należy:

- organizowanie spotkań zespołów interdyscyplinarnych.
- opracowywanie statystyk i sporządzanie sprawozdań z zakresu działań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanych przez OPS.
- rejestracja zgłoszeń wszczęcia procedury Niebieskiej Karty przez policję lub pracowników socjalnych.
- gromadzenie informacji na temat sytuacji rodzin, w których występuje przemoc w rodzinie.
- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie.

W roku 2016 w 17 rodzinach prowadzono procedurę „Niebieskie Karty”, odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i 43 spotkania Grup Roboczych.

4.5 Inne działania OPS

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach od października 2016 roku udziela wsparcia najbardziej potrzebującym mieszkańcom gminy w postaci żywności, jak również możliwości uczestnictwa w różnych działaniach wspierających, edukacyjnych i włączających (warsztaty dietetyczne i dotyczące zdrowego żywienia, warsztaty edukacji ekonomicznej) w ramach Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Żywność dystrybuowana była w formie paczek żywnościowych składających się z produktów następującego typu makaron jajeczny, ryż biały, herbatniki, mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający, groszek z marchewką, fasola biała, koncentrat pomidorowy, powidła śliwkowe, gulasz wieprzowy z warzywami, filet z makreli w oleju, szynka drobiowa, cukier biały, olej rzepakowy.

Lp.	Nazwa Organizacji (województwo)	Liczba osób objęta pomocą żywnościową									
		Ogółem osób	Płeć		Wiek			Podział na grupy docelowe			
			kobiet	mężczyzn	Dzieci do 15 lat	Powyżej 65 lat	Pozostałe osoby	Bezdomni	Niepełnospra- wni	Migranci, mniejszości	Pozostałe
1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kochanowicach woj. śląskie	448	213	235	174	8	266	0	59	0	389
ogółem		448	213	235	174	8	266	0	59	0	389

W ramach Podprogramu 2016 do końca grudnia 2016 roku z pomocy żywnościowej skorzystało 448 osób.

5. Podsumowanie

W ostatnich latach wzrósł popyt na usługi pomocy społecznej, co wymaga od pracowników szerokiej wiedzy, umiejętności i bardziej efektywnej pracy.

Ze statystyk Ośrodka wynika, że liczba rodzin objętych pomocą społeczną utrzymuje się na podobnym poziomie. Beneficjentami pomocy społecznej pozostają osoby najslabsze obarczone wieloma deficytami i ograniczeniami. Dokonujące się zmiany w obszarze polityki społecznej i wzrost zadań nakładanych na Ośrodek powoduje, że pracownicy socjalni muszą podejmować wiele innych działań na rzecz beneficjentów. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej w Gminie Kochanowice ujmowane są w corocznej Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej.

KIEROWNIK
mgr inż. Ireneusz Czech
mgr Mirosław Pietrek
22

WOJT
mgr inż. Ireneusz Czech